

Egyesült Nemzetek Szervezete – Általános Közgyűlés – Emberi Jogi Tanács

46. ülés / 2021. február 22. – március 19.

A Tanács figyelmét igénylő emberi jogi helyzetek

Közös írásbeli nyilatkozat, benyújtva a Brahma Kumaris Spirituális Egyetem, az Egyházak Világtanácsa Nemzetközi Ügyeinek Bizottsága, Nemzetközi Ferencesek (mint civil szervezetek általános konzultációs szerepben), az Evangélikus Világszövetség (mint egy különleges konzultációs szerepben lévő civil szervezet), a Soka Gakkai International (mint egy jegyzékben szereplő civil szervezet) által.¹

2021: A klímaváltozás ellen és az emberi jogokért történő fellépés, valamint a mindenki számára elérhető biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezethez való emberi jog elismerésének éve

A klímaváltozás az emberiség egyik legnagyobb kihívása, amely világszerte közvetlenül és közvetve hozzájárul az emberi jogok megsértéséhez. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének és az Emberi Jogi Tanácsnak a 21. században szükséges kulcsszerepet vállalnia a társadalom kiszolgáltatott rétegei mellett való kiállásban. Elérkezett az idő cselekedni.

2019 végén a Marshall-szigeteki Köztársaság a *Climate Vulnerable Forum* (CVF - Éghajlati Kiszolgáltatottság Fórum) nevében felszólította az Emberi Jogi Tanácsot, hogy adjon megbízást *különleges eljárásra*² a klímaváltozás és az emberi jogok területén. Az Emberi Jogi Tanács 2020-as, 44. ülésén a CVF és a csendes-óceáni államok szervezetek tagjai ismételten megerősítették, hogy e különleges eljárásra haladéktalanul szükség van a klímaváltozás által leginkább érintettek megsegítésének, azonosításának és védelmének érdekében.

Ezen felhívások összhangban vannak különböző civil szervezetek, köztük a *Geneva Interfaith Forum* (Genfi Vallásközi Fórum)³ követeléseivel, amelyek 2010 óta szorgalmazzák egy, az emberi jogokkal és éghajlatváltozással foglalkozó új különleges szakértői megbízás létesítését.

Elismerhető, hogy a Tanács tett erőfeszítéseket annak érdekében, hogy különféle mechanizmusok és tevékenységek révén kezelje az éghajlatváltozás emberi jogokra gyakorolt káros hatásait, ugyanakkor e szervezetnek jelenleg nincsenek eszközei a klímaváltozás átfogó kezelésére, amely például magában foglalja az államok jogi kötelezettségeinek tisztázását vagy az államok, valamint az érintett közösségek hatékony támogatását.

Hívó közösségekként mély aggodalmunkat fejezzük ki az egymással összefonódó klíma-, valamint a globális egészségügyi válságok következményeként kialakuló, mind embereket, mind pedig a Földünket érintő szenvedés miatt. A COVID-19 járvány tovább súlyosbította az egyenlőtlenségeket

¹ Forrás: [HRC46 GIF Submitted Joint Written Statement \(lutheranworld.org\)](https://www.hrc46.org/GIF-Submitted-Joint-Written-Statement) (A benyújtott dokumentum magyar nyelvű fordítása.)

² Fordítási megjegyzés: A **különleges eljárások** (Special Procedures) az Emberi Jogi Tanács által kinevezett különleges jelentéstevők, független szakértők, illetve munkacsoportok tevékenységét jelentik: tematikus emberi jogi kérdésekkel, illetve az egyes országok emberi jogi helyzetével kapcsolatban személyes látogatások, megkeresések útján folytatnak vizsgálatokat, és azokról beszámolnak az Emberi Jogi Tanácsnak

korábbi mintázatait. Jelen helyzetben a Tanács egyre sürgetőbb feladata, hogy a klímaválságot stabilabb, szélesebb körű, illetve fenntarthatóbb módon kezelje, annak érdekében, hogy megvédje az embereket ennek káros hatásaitól, elősegítse az emberi jogok tiszteletben tartását a válságra adott válaszok esetén, valamint, hogy biztosítsa az igazságossághoz és felemelkedéshez, megerősödés lehetőségéhez való hozzáférést.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos kérdések figyelembevételét hosszú távon és kiemelten biztosítaná egy új különleges eljárás az Emberi Jogi Tanácsban, és emellett beemelné az éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedések tervezésének szempontjai közé az emberi jogi dimenziót. Ez pedig erősítené az éghajlatváltozással kapcsolatos jogi keret és a nemzetközi emberi jogi rendszer egymást kiegészítő jellegét. Ebben az emberi jogokat ellenőrző független testületek értékes és még fontosabb szerepet játszhatnának. Ezen felül az új különleges eljárás létrehozása határozottan közvetítené azt az üzenetet, hogy szükséges, hogy az emberi jogok szerves részét képezzék az éghajlatváltozással kapcsolatos diskurzusnak.

Mivel a COVID-19 járvány továbbra is számos módon érinti az emberiség egészét, ez rávilágít kollektív felelősségünkre egyrészt azzal kapcsolatban, hogy lépéseket tegyünk annak biztosítására, hogy ne térjünk vissza olyan viselkedésekhez, amelyek az emberi közösség túlnyomó többségét az út szélén hagyják, másrészt, hogy ezt követően egy egészséges jövőt hozzunk létre.

Az emberi jogokon alapuló megközelítés elfogadása kulcsfontosságú az egymással összefüggő környezeti, éghajlati és COVID-19 válságok szempontjából annak érdekében, hogy biztosítható legyen az élet méltóságának tiszteletben tartása, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő népesség azon részei számára, akik már akut módon érzékelik ezen sokoldalú válságok hatásait.

Ezen felül a COVID-19 válság megerősíti azon felismerés fontosságát, hogy mindenkinek joga van a biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezethez. Az egészséges környezet elengedhetetlen az emberi egészség, valamint az emberi társadalmak virágzásának szempontjából. Alkotmányában és törvényeiben több, mint százötven állam elismeri az egészséges környezethez való jogot. Itt az ideje elismerni, hogy mindenkinek joga van biztonságos, tiszta, egészséges és fenntartható környezethez, s ezen jog globális elismerésében kulcsszerepet kellene vállalnia az Emberi Jogi Tanácsnak, főként mivel ez kiemelten fontos a 2030-as ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok eléréséhez.

Az emberi jogokon alapuló megközelítés elfogadása kulcsfontosságú a „béke megkötéséhez a természettel”, amely „a huszonegyedik század meghatározó feladata”, amint azt az ENSZ titkára, Antonio Guterres nemrégiben kijelentetteⁱⁱ.

ⁱ Ezt a nyilatkozatot az éghajlatváltozásról, a környezetvédelemről és az emberi jogokról szóló Genfi Vallásközi Fórum (GIF) nevében nyújtották be, amely a következő szervezetekből áll: Az Egyházak Világtanácsának Nemzetközi Ügyek Bizottsága (*Commission of the Churches on International Affairs of the World Council of Churches*), Brahma Kumaris Spirituális Egyetem (*Brahma Kumaris World Spiritual University*), Nemzetközi Ferencesek (*Franciscans International*), Dominikánusok a Igazságosságért és Békéért (*Dominicans for Justice and Peace*), az Evangélikus Világszövetség (*The Lutheran World Federation*) és a Nemzetközi Soka Gakkai (*Soka Gakkai International*).

ⁱⁱ Lásd: <https://unfccc.int/news/un-secretary-general-making-peace-with-nature-is-the-defining-task-of-the-21st-century>